

המראיין : יוסי לנוצקי, מפקד הסיירת הירושלמית במלחמת ששת הימים.

חגי חפץ, 15 ליוני 2008 בביתו של חגי חפץ

יוסי: חגי מציג לי מסמך תאריך מינוי 15.5.66 ממש לפני המלחמה "הינך מתמנה לראש מטה במפקדת חטיבת מחוז 16, המנוי נכנס לתוקפו 15.5.66". "הנך מתמנה למדריך בבית ספר לפיקוד ומטה, המינוי נכנס לתוקפו 5.9.68" הא...הלכת לפו"מ אח"כ, לא ידעתי ?

חגי: כן, זה שנתיים פלוס משהו ממאי, זה משך התקופה שהייתי ב...?!

יוסי: הינך מתמנה לסגן מפקד ממשל 64...

חגי: כל שאר המינויים עד שפרשתי. אז אחד, שאמרו היה הרבה זמן, היה תקופות שהייתי שזה היה שנה לפני ששת הימים ושנה אחרי ששת הימים, זה כללי התקופה ששרתתי בירושלים.

יוסי: קודם לכן לא הייתי מעולם בירושלים ?

חגי: בתפקיד לא

יוסי: בפיקוד מרכז, בתפקיד שקשור בירושלים ?

חגי: גם לא. את רוב הדברים עשיתי בגולני הייתי 8 שנים בתפקידים שונים, במה"ד בהדרכה, במטכ"ל, במודיעין, **בנח"ל:???**, לא ירושלים עד כמה שאני זוכר של פיקוד מרכז. בפועל, בשעת חירום התפקיד שלי צריך היה לקבל שינוי בהגדרה, כי בסד"כ של החטיבה הייתה חטיבת חי"ר והייתה חטיבת חק"ש

יוסי: חטיבת מחוז

חגי: כן, חוץ ממערך הגה, חוץ מיחידות. המחט של היחידה, במקרה זה לייזר אמיתי, צריך היה לפקד על חטיבת החי"ר שהסגן שלו שניאור פלג, שנפטר בינתיים, עבד במשרד השיכון הרבה שנים, הוא היה צריך להיות הסמח"ט של לייזר אמיתי, אני הייתי צריך להיות הסמח"ט של מח"ט חטיבת החק"ש, ברח לי כרגע השם שלו.

יוסי: רפאל ורדי

חגי: כלומר, שם היה צריך להיות תפקיד, בפועל, במלחמה מה שקרה וזה שיש מח"ט קבע, בפועל לייזר נחשב כאילו מפקד של הכול אז הוא נעזר בוודאי בשניאור פלג, ובוודאי שנעזר בי כמי שמכיר, אז לא היה תאריך/צריך?? מינוי. הקשר הראשון שהיה לי עם הנושא של ירושלים היה ב-62 הייתי אז מגד 51 בגולני. החטיבה קיבלה אתרעה שמעמדו של המלך, תוך שעות, תוך ימים, יכול להתהפך

יוסי: מתי זה היה, אתה זוכר ?

חגי: 62 את התאריך בדיוק לא, אבל אפשר לבדוק דברים כאלה. יש להערך מייד, הכוחות הסדירים שהיו אז בצה"ל זה חטיבת הצנחנים וחטיבת גולני לבצע את מבצע "פרגוד" בירושלים שהוא כיבוש ירושלים בתוך תחום העיר עד כמה שאני זוכר. חטיבת הצנחנים הייתה צריכה לכבוש את האיזור של שייך ג'ארח ובי"ס לשוטרים, מה שבפועל אחר כך הופנתה לשם חטיבת המילואים של הצנחנים, וגולני הייתה צריכה ללכת על החלק הדרומי מהעיר העתיקה דרומה כאשר גדוד 51 תפקידו היה לכבוש את אבו טור. ואמרו לנו אז זה כוננות, כוננות שלא מספיק לבוא עם מ"פ יש לבוא עם המ"מ, יש להתחיל להכין מטעני חבלה בגדוד

יוסי: איפה העלו אותם בצפון ? איפה הייתם שקיבלת את ההתראה ?

חגי: לא זוכר בדיוק, אני מניח שבגדוד או...על הגדודים בתעסוקה אין כמעט מרוכז, אלא אם זה אימון מרוכז. סיור עם מ"מ ועוברים ובודקים בית בית איפה עוברים וכו' וכו'. כמג"ד אתה יודע שלא קל לי לעבור?? בשטח בנוי. אתה אומר אני יודע אם זה יתפוס אותו ביום אם זה יתפוס

אותנו בלילה. ובדחילו וברחימו גומרים יום שלם של תכנונים. מוטה אומר בבוקר שהוא שלם אותנו, הוא היה אז המח"ט, נתן לנו אישור תוכניות ואומר לנו תשמעו "אחרי יום שלם שהסתובבתם עם המ"מ, בדקתם איפה כל אחד עובר, אני לא אשנה לכם שום דבר. מסדר חטיבתית בכותל" משהו כזה, אני לא זוכר אם הוא אמר הר הבית, הכותל.

יוסי: עוד פעם, זה מעניין מאוד מה שאתה אומר, מה אמר מוטה?

חגי: במקום לאשר תוכניות הוא אומר אין טעם לאשר לכם. יום שלם אתם עוברים עם המ"מ בודקים איפה בדיוק כל אחד יעבור, מה הטעם שאני אחרי יום שלם אגיד לכם אולי כך אולי כך. אתם בטוחים בתוכניות שלהם, ניפגש שם במסגד או בכותל או בהר הבית, אינני זוכר... הרב גורן היה נוכח במעמד הזה

יוסי: רגע בתוכנית הוא שלכם דובר על אבו טור ועל המשך מאבו טור, הרי העיר העתיקה ????

חגי: אני זוכר שהכוונה הייתה ששתי החטיבות הסדירות, צנחנים וגולני, אני מניח, סביר להניח שזה היה בוודאי לחזור להר הצופים, בוודאי לכתר את העיר העתיקה. אנני זוכר אם בפקודת ארגוב ??? מופיע כיבוש העיר העתיקה, כי הייתה חלוקה לכל אחד. אני זוכר את הסיפור של אבו טור שאחר כך בפועל היה בו קרב של חטיבה. ואז מוטה אמר באותו מעמד לרב גורן, וזה מופיע אחר כך בסיפורים, כדי לך להיות תמיד לידי כי אז תגיע לכותל.

יוסי: צנוע הוא כבר היה אז

חגי: זה נאמר אז וזה הוזכר בספרים השונים בחוברות השונות. זה הרקע שהיה לי על ירושלים. עכשיו, קיבלתי את המינוי במאי 66 המשפחה הצטרפה אלי רק בחופשת הקיץ של בתי הספר. את החודשים הראשונים ניצלתי מאוד להכיר את ירושלים על בוריה, בסירים שנהגתי לעשות מוקדם בבוקר, אני מאלה שקמים מוקדם עד היום, ובערב עד חושך. כל פעם קטע אחר, לא רק את קו הגבול, אלא כל רחוב וכל שכונה. בנוסף לכך, קראתי כל ספר שהיה קשור לירושלים. אם זה את הספר של עבדאללה אל-תאל. אם זה את שני הכרכים של וילנאי שהם פה, אם זה ספר גיאוגרפי אם אני לא טועה של אלישע אפרת על פרוזדור ירושלים. וכנראה שכל מה שהיה בעברית בטח קראתי אז על ירושלים.

יוסי: אגב אני לא מכיר את הספר של אלישע על פרוזדור ירושלים? יש לך אותו פה

חגי: החזקתי אותו פה שנים אין לי אותו פה, למדתי שנים כשהייתי בתחום למדתי גיאוגרפיה. עכשיו, התעסוקה העיקרית הייתה א' ??? הייתה תקופה של מצעדי צה"ל והטקסים למיניהם, שזה הר הרצל וכו'. ואח"כ התעסוקה בשנה הראשונה הייתה סביב החלפת הכוח בהר הצופים, ביצוע פטרולים שגם היחידה שלך עסקה לאורך הקו העירוני, החלפת כוחות בקו העירוני שנדמה לי שזה היה קרוב ל-61 חיילים בקו, אימונים כי זה סד"כ גדול נדמה שעיקר האימונים היו בנווה אילן

יוסי: נכון

חגי: זה היה תעסוקה מלאה מסביב לפעילות השגרתית היומיומית, היה גם משהו להתכונן למבצע חבצלת שזה חס וחלילה נפטרת אישיות בכירה, והטקסים בירושלים.

יוסי: אגב, מעניין אותי שאלה, מהניירות שאני עובר אני רואה שהנושא גם של המצעד וגם של החבצלת היה בלבול מוח ממדרגה ראשונה, עד כדי שיבוש... או שלפי דעתך זה היה סביר, איך הייתי מעריך את זה?

חגי: **אפרופו ???** שהתעסוקה צריכה להיבחן מול עומס בנושאים אחרים, כי לטקס אחר ובוודאי לאירוע של יום עצמאות אם היה גם איצטדיון נאמר, צריך להתכונן וצריך להיות משהו שהוא

לתפארת מדינת ישראל, בהחלט השקיעו בזה, בוודאי חודשים להתעסק עם זה. מה גם שזה לא תמיד אותו סגל של החטיבה, פה היה אביב ברזילי, פה לייזר אמיתי, מטה מתחלף.

יוסי: אתה הספקת להיות אצל אביב?

חגי: כן,

יוסי: אתה חפפת לאביב ונכנסת ללייזר. אגב, אשתו של אביב בחיים?

חגי: הוא נפטר לפני

יוסי: הוא נפטר מזמן לפני 20 שנה

חגי: אגב, אשתו של לייזר אמיתי גם נפטרה לפני הרבה הוא מידי פעם חי עם איזה גברת. הרבה פעמים אני פוגש אותו פה

יוסי: לא, הוא חי עם בחורה אחת כבר 15 שנה

חגי: מה אני לא זוכר, עדיין בשנה הזאת, תכנונים או תרגילי מטה שמשוהו תרגל אותם. כי הייתה תעסוקה, לא ראו מלחמה באופק, ואני לא זוכר שמישהו תרגל אותנו בפיקוד, או מישהו אחר במשימות המיועדות לחטיבה. אני לא זוכר שהיה רענון של פקודות מבצע והגנה או לתקיפה. לכן, לא זוכר שעלה גם הנושא העיקרי שאתה עוסק בו, נקרא לזה מדיניות הבטחון של ירושלים

יוסי: לא זה רק מעיד שלא הייתה כל כך מדיניות אולי

חגי: אני אגיד כך, לצה"ל יש תורה, כששרתי במה"ד תו"ל עם אברשה טמיר, הוא החליט גם לכתוב ספר לא רק תורת הקרב אלא תורת המלחמה שבו צריך היה לעסוק באסטרטגיה גבוהה...

יוסי: הוא כתב ספר כזה?

חגי: הוא כתב אותו כטייטה ואני מוכן לספר עליו אפיזודה קטנה. אברשה כותב בקצב שדים, זה לא חשוב אם הוא מסתפר או מתגלח, זה רק שיעביר את הדפים והוא כתב. הוא כתב ספר תורת המלחמה בעקבות הניסיון שהיה לו באגם מבצעים הוא ניסה ליישם...

יוסי: באיזה שנים זה בערך היה? בשנות ה-60?

חגי: הייתי רב סרן אז, אז זה לפני שהייתי מג"ד. היה ??? עם הספר, אני לא יודע אם היום יש זכר ממנו. הוא ביסס את זה שכביכול שכל התכנונים שהמטה הכללי עשה הם סבירים והם כנראה משקפים את התפיסה שאיך צריך להיערך למלחמות כוללות במקרה שלנו. הוא עשה כמה עותקים של הספר והחליט לשלוח אישית לקצינים הכי מוערכים הבכירים שהוא מכיר בצה"ל ולבקש מהם, אישית, שיעירו לו הערות. אחד האנשים שקיבל את הספר היה אריק שרון. חלפו הימים ואין כל תשובה, אברשה מצלצל אליו ואומר "אני סומך עליך, אודה לך מאוד" וכו', אומר לו אריק שרון "תגיד לי אברשה, אתה באמת מתכוון שאני אעבור עמוד עמוד ואני אכתוב לך עמ' 6 פיסקה 7, עמוד 5, מה דעתך בוא ניפגש, נשוחח". אברשה אומר לו "בבקשה" ואז אריק אומר לו "אתה יודע באיזה מקום ניפגש, באיזה מסעדה, מה דעתך" בזה נגמרה השיחה. ואז אברשה אומר "חגי, שני דברים, האחד לא נדבר על הספר, בית אני גם צריך לשלם את הארוחה".

יוסי: וכך היה

חגי: היה לנו עוד איזה תרגיל **שכמעט???** נסענו לבקר את אריק שהיה מפקד בה"ד 3 ללמוד על **התורה הבינזורית???** **כי זה אחריות???** גם שם זה נגמר בארוחה בחדר האוכל של בה"ד 3 ארוחה חגיגית עם יין. אז אני אומר, שאני לא זוכר שבשנה הראשונה הזו, עלו הבעיות של התכנונים או מה הרקע שיידרש. מה שכן ידעתי, שמדינת ישראל רגישה לנושא של ירושלים והיא בהחלט בנתה סד"כ לא רגיל בהשוואה לחטיבות אחרות או למחוזות אחרים, ונתונים על הסד"כ יש לך שזה לא רק חי"ר חק"ש והגמ"ר, זה טנקים... אתה יודע מה אני אקרא לזה, סד"כ היה באמת גדול

שהתמודד, ולא היה לזה ביטוי בפועל לפי מיטב זכרוני, בתשתיות בשטח של ביצורים של שדות מוקשים וכו'. היה קו עירוני

יוסי : זה הכל

חגי : כל השאר זה היה בתוך ירושלים, הר חוצבים או האיזור של רמת רחל

יוסי : מה היה בהר חוצבים ?

חגי : חלק מהכוחות נערך שם אחר כך להגנה

יוסי : הקסטל לא בוצר, הקסטל המקום היחידי שאולי היה....

חגי : לא, היה זה שאריות של פעם, כי הוא כבר באמצע. כן ידעתי כל הזמן שבירושלים רגישים לפני מלחמה כוללת, זה מחטפים. מחטף אחד הוא הר הצופים, דובר גם על אפשרות באיזור רמת רחל ועוד משהו היה ברקע תמיד, האפשרות שוב לחסום את הציר מהשפלה לירושלים. אם זה הכפרים בית-איקסה או אחרים שהיו שם, זה באמת טווח של נק"ל. אבל אינני זוכר בתכנונים... אני אומר סד"כ היה בנושא הזה של טנקים, איך מסוויים, איך שמים, מושקע בנושא של הסד"כ. מפה אתה רק יכול לנחש שאולי לא כל כך ראו ריאלית שדווקא המלחמה תבוא מכיוון המלך הירדני כמו שחששו לגיזרה המצרית. ולראיה, גם שכבר היה ברור שהולכים על מלחמת ששת הימים, ההנחיות לפיקוד המרכז לפי החוברת שנתת לי וכולם, שבו בשקט אפילו הבלגה מסוימת, לא להעיר אף אחד ולכן הכוחות הראשונים היו להיערך להגנה.

יוסי : נכון

חגי : אני לא זוכר כרגע את קבוצת הפקודות להיערכות להגנה, אני רק יודע שכל הגדודים, כל מי שנשלח לגיזרה, נפרשו בכל המרחב של החטיבה. הייתה תקופה שאמרו ממש קרוב למלחמה לשחרר חלק מגדודי המילואים

יוסי : נכון, היה בלאגן גדול

חגי : התעסוקה שהייתה לי הייתה בעיקר...

יוסי : אגב, למה קראו לתפקיד שלך ראש מטה, למה לא קראו לך סמח"ט

חגי : יש הגדרה לדברים האלה, שברב המקרים זה סמח"ט. ראש מטה בדרך כלל מקובל היה שיש בפקודים

יוסי : בגלל האיחוד אולי של כל הירושלמיים

חגי : בדיוק, גם בגלל כל ההרכב הגדול הזה שאתה לא רק סמח"ט. יש גם חטיבה נוספת ותפקיד בשעת חירום, מי שאני החלפתי היה רמ"ט

יוסי : את מי החלפת, אתה זוכר ?

חגי : לא, אותי החליף אחר כך אריה טיכו. עכשיו נראה אם נשאר לי פה משהו על התקופה שלפני. יוסי : מה לפני ששת הימים. אתה בא לחטיבה הירושלמית מהעולם הגדול, מה מצאת בחטיבה הזאת, שונה לא רגיל, בכל זאת הייתה חוויה אחרת ?

חגי : הדבר העיקרי ששירתתי שנים בגולני וזה חטיבה סדירה. פה הגעתי לחטיבה שהיא מילואים, למעט כוח תעסוקה שנדמה לי שבקו העירוני זה היה בד"כ סדיר, הר הצופים היו אך ורק סדיר עלה להר

יוסי : זה היה תערובת פעם כך ופעם ככה

חגי : זה היה הדבר שאיפייך את ירושלים כולל בעיר שאתה נמצא בחזית עצמה. אתה משרת בקו הגבול. אתה יודע שפה הירדנים, אתה רואה אותם. מצד שני הייתה תחושה של ירושלים שהיא עיר מיוחדת. כך שהכל יחד....

יוסי : איפה גרת דרך אגב במחנה אלנבי?

חגי : כן, מחנה אלנבי, ובשבתות הלכתי גם למשחקי כדורגל בקטמון, אתה זוכר, בשעות מצוקה גם בימק"א שזה היה קרב תמיד. אבל בעיקר אתה פוגש המון אנשים בחטיבה הירושלמית יוסי : כל ירושלים הייתה שם

חגי : חלקם ירושלמים שאחד מכיר את השני, אתה חיי את האווירה של ירושלים. אבל אני מודה בחטיבה הירושלמית אני לא זוכר את הכונניות שהיו בתקופה ששירתי נניח בגולני. כנראה, שנערכו בירושלים או שהיו תכנונים...

יוסי : אהה...האווירה שאתה באת, סליחה שאני מדבר איתך על דברים כמו אווירה. אז אתה אמרת לי לא עסקו בתרגילים, לא עסקו בתימרונים...

חגי : האימונים היו לקראת מלחמה, אבל אינני זוכר שהאווירה בחטיבה הייתה "חבר'ה אנו עומדים בפני מלחמה". דבר נוסף גם אם היה קורה משהו ברגיעה ולא במלחמה כוללת, סביר להניח שהכוחות הראשונים שהיו מופעלים אלה היו הכוחות הסדירים וזה הייתה מה שנקרא פעם מבצע "פרגולי".

יוסי : את זוכר במקרה תרגילי מפקדות, תרגילים טלפונים ?

חגי : בשנה הזו שלפני המלחמה אינני זוכר, ואולי גם לא אחרי

יוסי : עוד שאלה, שהיא גם טרום ששת הימים. אביב ברזילי מה אתה יכול לספר לי כמה דברים על אביב ברזילי ?

חגי : שני המח"טים שעבדתי איתם בירושלים עשו עבודה נאמנה, בהחלט, לקחו את הדברים ברצינות. יכול להיות טקס הר הצל יכול להיות טקס אחר, לקחו את זה ברצינות. משהו לא לפרוטוקול זה סתם אמירה, היה שלב שאביב ברזילי היה אומר לי "חגי, פעם הייתה חלוקה בוקר אחד אתה בחפ"ק שעושים סיורי קו רגליים, בוקר אחד אני" זה לא היה יום כן יום לא. בשלב מסוים היה אומר "חגי, אני סומך עליך מטיל עליך אתה בבוקר תפקד על כל החפ"קים האלה בסיוורים. כללית, הם כולם עברו בשלום. הייתה פעם תקרית ביום שאיזה בחור דתי עם משקפת נכנס לאזור של מוסררה שמה באיזה מקום וצפה על הירדנים, וחשבו שזה לא ידעו מי מה, וירו, ופצעו אותו וצריך היה לחלץ אותו. זה היה בשעות היום משהו כזה.

יוסי : אגב החפ"ק שפיקד על כל הפטרולים **למניהם באחד יושב מפקד החטיבה...?**

חגי : לא, הוא היה בשטח בדרך כלל אם אני לא טועה, אני פה אהיה זהיר. זה חייב אותי לצאת לשטח לאחת העמדות שבו הסיור הרגלי עבר, אבל אני מניח שזה היה בשטח יוסי : זאת אומרת, בעצם אחת העמדות שבשטח

חגי : זה גם לא חפ"ק בהרכב מלא, ולפחות מפקד בכיר ישנו למקרה שיצטרכו להפעיל אש או להשלהב את החבר'ה של האו"מניקים, טוביה נבון ואחרים

יוסי : מי זה היה קצין הקשר באותן שנים ?

חגי : בחטיבה, הוא מופיע פה באחת התמונות

יוסי : אני לא זוכר אותו בכלל

חגי : בחור צעיר, רזה, נחמד... היה בוותיקים היה רס"ר שטרן שהיה..

יוסי : אני בכלל לא זוכר. או קי, לגבי הר הצופים אתה זוכר איזה שהם דברים מיוחדים בשיירות, בזה, בדברים ?

חגי : כל עליה להר הצופים היתה מלווה במתח, בהיערכות בקר למקרה שתהיה תסבוכת. בקו הירוק זה תמיד היה עם מתח, אבל זה היה די שיגרתי. עובדה בתקופה שאני הייתי אינני זוכר ירי

או תקלה או משהו עם השיירות, היה עם ליווי של האו"מניקים עלו וירדו. ואני יודע בתוך החטיבה הנושא של הר הצופים העסיק, מה עוד ניתן לעשות לטובת הביצורים של הר הצופים יוסי: יצא לך להעלות להר הצופים נניח פעם פעמיים לראות פה שם ?

חגי: שמה קיבלתי את התואר האקדמאי הראשון שלי שעליתי להר בתור איזה ד"ר, הלבישו אותי בגדים אזרחיים, קפילוש זה נקרא אז. אני מניח שהירדנים הבינו מי עולה מי יורד גם אם עשו לך כשעלה מוצי הקמ"ן שינו לו באיפור משהו ולא רק להיות בבגדים אזרחיים.

יוסי: כדי שבכלל לא יראה דומה

חגי: הייתה רגישות להר הצופים, אבל שוב, לא היו אירועים שיעלה את זה לדרגה...אז בהחלט יש תמיד הכנות

יוסי: שאלה נוספת לפני הר הצופים, סיפור הימ"חים, היר"מים, גיוס כוננות, גיוסי חירום, זה הרי נושא מאוד ייחודי לירושלים היה, מה יש לך לספר בנושא הזה ?

חגי: היו ימ"חים והיה מי שטיפל והיו פק"לים קבועים להתרשמות כללית. הימ"חים היו מתוחזקים בצורה טובה מאוד. לא זוכר, כללית כיום האם היה איזה פערים גדולים, לא זוכר דבר כזה. בנושא תרגילי גיוס אני יודע שהיו תרגילים. קציני קישור מתחלפים, אבל היה גם סיורי כתובות, דברים כאלה היה. ולירושלים זה קל היה, כל אחד בגדוד שלו...

יוסי: אתה זוכר בחטיבה הירושלמית ניתן היה לגייס תוך איקס שעות...

חגי: אני מניח שהחישוב היה צהלי כללי למרות שזה בתוך העיר

יוסי: ובאו, לפי דעתך כמה זמן היה לקח לגייס את החטיבה

חגי: היום לא זוכר תוך כמה זמן החטיבה שזה...שונה לגדודי החי"ר לגדודי החק"ש, תוך כמה זמן הם מתגייסים, לא זוכר שום הגדרה כרגע. אני זוכר **שה...מורגל**, נדמה לי שאפילו פעם, לפחות פעם אחת, הלכתי עם קציני קישורים בשביל לראות את הטכניקה של ראשי קבוצות

יוסי: היה כל מיני פקמים ומוניות ולהודיע וגיוס חירום...

חגי: עד כמה שאני זוכר אפילו סיימתי איתם עם איזה חוליה שהייתה צריכה לעסוק בנושא ולהגיע לכתובות. אבל לא זוכר...גם לא זוכר מתי קיבלנו את ההתרעה...לא ההתרעה על ששת הימים הייתה ארוכה. כשהיה הטקס באיצטדיון האוניברסיטה לכבוד יום העצמאות, כבר אז התחיל לעלות המתח ושם חנה רבינא הקריאה גם איזה שהוא סעיף "הולך, הולך, ונמתח החבל" משהו כזה, ביטוי כאילו שמרמז...

יוסי: אני זוכר את הטקס הזה, אנחנו אבטחנו אותו. הסיירת ישבה שמה, בטח אני זוכר. (גמר צד קלטת והיפוך לצד השני של הקלטת)

חגי: ברגע שהיה באמת השחרור זה גרם להתעוררות בכל הארץ, התלהבו

יוסי: בכל העולם

חגי: ורקדתי ליד הכותל. התמונה של הצנחנים שלא בדיוק בוכים או מה. זה היה התרגשות

יוסי: זה מראה שהדבר הזה אצל כולנו...

חגי: בבתי ספר על דוד המלך על הארמונות על בית המקדש. אני אספר סיפור שקדם למלחמה לכבוד יום העצמאות הוחלט לעשות כתבה נדמה לעיתון המחנה על ירושלים. מי שהטילו עליו לעשות את הכתבה היה חיים גורי שהיה גם איש מילואים בחטיבה הירושלמית עם אלוף הפיקוד. הם סיירו כללית בגיזרה של ירושלים כולה, ולדבריהם כמעט בכל מקום שהם עמדו השתמשו במילה "שם" בנבי-דניאל, "שם" בכותל, "שם" קבר רחל, הכל היה "שם". הם גמרו את הסיור בקו העירוני והגיעו למלון של **שיף** בתלפיות

יוסי: מי היה בסיור ?

חגי: עוזי נרקיס וחיים גורי שראיין אותו. הם פגשו שם אם אני לא טועה את מוטי הוד ואמרו לו פה אמרנו שם קבר רחל, שם זה, שם זה מערכת המכפלה, הכל שם. ולדבריהם, הוא אמר לי, גורן אמר לי שיש מקום בירושלים שרואים את הכותל. כלומר, לא הכול הוא שם. אם זה נכון, תגידו לו מאיפה רואים, אז נוסיף את השומרים. עברו כמה מקומות **והמתינו** בלילה לקחת משקפת של 20 על 120 לחפש תצלומים ישנים בחטיבה של הכותל ולנסות לאתר אותו. נדמה לי שעוד לפני שיצאתי גם אמרו לי, תשמע, תקח את זאב וילנאי איתך. ויצאנו לכמה תצפיות ושמונו את המשקפת הגדולה, ופרופ' וילנאי לא זיהה בוודאות את הכותל. הוא אמר לפי הסימן הזה, לפי הסימן הזה, כנראה זה. אבל משום מקום בתצפיות לא ניתן לומר בוודאות "זה הכותל". כך שהתשובה הייתה אין לנו, לא צילמנו שרואים משהו. חלפו שבועיים או משהו כשנפגשתי עם וילנאי בכותל, הוא אמר "עכשיו אני יודע שזה הכותל" אבל לא זיהינו בוודאות.

יוסי: אני חושב שבדורמיציון היה אולי סיכוי לראות משהו

חגי: גם שם עלינו, וגם איפה שקבר דוד היה ואולי רואים ואח"כ בתלפיות איזה שהיא פינה שאולי רואים. אבל, בחור כמו וילנאי אם הוא אומר, זה צריך להיות שאתה יכול גם לחתום על דבר כזה ולא לפרסם משהו ואח"כ יתברר **להא...!!!** האווירה הייתה שכנראה בירושלים לא יהיה כלום. אני אספר פה עוד בדיחה. גייסו גם את הנהגים הירושלים ומספרים שבתקופה של ההמתנה הגדולה, שיחות נהגים ביניהם, אחד אומר תשמע שמה תהיה מלחמה, מי יודע כמה נהגים שמה ישימו יד על שלל זה או אחר ואנחנו פה שום דבר. אומר לו נהג ירושלמי: תחשוב פה טוב טוב, אם תהיה מלחמה, עד שהם יעשו נגלה אחת אנחנו נעשה 20 נגלות של...

יוסי: אני יודע שהייתה תופעה כזו, כל מלחמה היו לה דברים נוראיים כאלה

חגי: ועכשיו נגיע לששת הימים ?

יוסי: כן, בהחלט

חגי: מאחר והמלחמה סה"כ הייתה בהפתעה, צריך היה לפעול מהר, ונוח היה, וכנראה גם נכון למח"ט שהתחיל להפעיל מפקדה, חפ"ק, לשלוח אותי לשטח. ואני אגיד כמה דברים שיצא לי להיות וכמעט לא להיות בכלל במפקדה. כשהתחילו היריות בבוקר, דבר ראשון נשלחתי לנוטרדם עליתי לגג לתצפית, רואים איך החיילים מתנהגים, כי הייתה הפתעה בנושא הזה יוסי: איזה חיילים היו בנוטרדם של מי אתה זוכר ?

חגי: כנראה שזה כבר היה מאנשי החטיבה ולא מהכוחות הסדירים, סביר שזה היה ודאי גם כוחות החי"מ של החטיבה. הייתי שם, חזרתי כנראה לשנלר שגם הופגז באיזה שהוא שלב ואז החליטו לעבור לאוולונה משם. ואז אמרו שצריך להחזיר את המילואים, את הגדוד של ביל שמרכז הגיוס שלו היה במחנה אלנבי, המקום הופגז והוא עצמו נפצע. נשלחתי מהר לעשות כל שאפשר שהגדוד הזה יכנס מהר לקו ואם צריך לקחת גם פלוגה ולהכניס אותה, תכנסו פה, תכנסו לפה. זה הייתה התעסוקה מסביב לאזור הזה של הגדוד של ביל. אחר הצהריים אתם התחלתם את המלחמות שלכם. אני זוכר שהגעתי לארמון הנציב שהכל היה עוד טרי, אתם כבר הייתם הלאה משם. בנדה הגיע לשם שהיה קצין האפסנאות של החטיבה עם משוריין עם תחמושת. ובשלב מסוים, עוד באור היום, הגעתי אחר כך עד לפעמון. כלומר, הייתי בכל מקום שהחטיבה הלכה, עם זה לראות, ואם זה לשמוע אם יש איזה שהם בעיות. כך שהייתי כמעט לא בחטיבה. הגעתי לאוולונה בלילה מוטה ביקש אם אפשר לקבל כמה גיפים לעזור להם באזור הפריצה של ביי"ס לשוטרים בנושא נפגעים. הסגן שלך עם כמה גיפים לקח אותם לשם, את הספר של מוטה לא

קראתי כי הוא פירסם פעם קטעים ממנו הוא יורד שם של פירוט לכל חייל וחייל וזה מקשה לקריאה. הוא אמר לי פעם באיזה שיחה "חגי אני מזכיר אותך שם שהגעת עם קוצבת? גיפיים זה וזה", ואז כבר ניכנסתי בעקבות הלוחמים לראות מה זה ב"ס לשוטרים ומה זה גבעת התחמושת, זה כבר היה באור יום. באיזה שהוא שלב הייתי גם בהר הצופים, כי בצדק, כי לייזר טיפל עם המשך לחימה דרומה ואז הייתי גם בהר הצופים לראות מה נשמע ומה קורה. אח"כ גם בעקבותיכם הגעתי בערב וכל זה עם אוטו אזרחי, ירושלמי, פרטי שהיה לו התקנה של מכשיר קשר עם נהג רגיל. הגעתי בערב לגוש עציון ואנני יודע בדיוק איך ובעקבות מה, הגעתי לחברון שהכוחות של חטיבות המשיכו קצת דרומה או משהו, ואת מי אני פוגש? את רב גורן יושבים ומחכים, נדמה לי שהיה שם גם מג"ד שלנו עופר מגולני...

יוסי: צביקה עופר, אחר כך הוא נהרג בוואדי קלט

חגי: נדמה לי שהוא כבר היה שם גם. המתנו שם, כי הרב גורן רצה ללכת למערכת המכפלה וביקש אם אפשר לא לפרוץ שמה אלא להביא את האחראי עם המפתח שיפתח וכו'. ומצאו מי שהיה אחראי לנושא, שבא עם המפתח, אבל אז הרב אמר "עוד לא". מה התברר? שהצלם שליווה איתו, נגמר הפילים, הלכו לחפש איזה חנות שאפשר יהיה לקנות פילימים, ואז אני זוכר הצטרפתי אליהם יחד לפתיחה וכניסה. אני באמת לא זוכר, אני יכול להגיד כללית שכמעט רוב הזמן הייתי באזור. כלומר, למה זה מוביל, שלא יצא לי לשבת כשמשוהו למשל העלה שיקולים

יוסי: הבנתי, לא הייתי בקטע של תהליכי קבלת ההחלטות

חגי: בדיוק. ידעתי שמתקדמים דרומה, שהולכים הלאה, כי אתה שומע הכל, אבל לא הייתי בחפ"ק. תמיד היה להם איזה משימה שלא פעם אתה אומר לסגן תלך לגדוד תתעסק בדברים האלה, איך אומרים, איך בילתי ועוד מעט נגיע לסיפור העיקרי ששאלת עליו, הסיפור של היום האחרון למלחמה. ופה נראה משהו לצד הטכני. שאלת אותי אם אני זוכר מתי הנקודה שגדוד 163 צריך לכבוש באזור הר ציון, בדיוק את הפקודה נראה, להיכנס לעיר העתיקה או להמתין ורק להשתלט על אזור הר ציון שהיה שם מוצב ירדני קטן. מה שמצאתי בעובדות: האחד זה החוברת שנתת לי שבו אני אקח בכוונה את הזמנים אני אוסיף מקרא נוסף: מתי המטה הכללי החליט מה שהחליט יום רביעי. נפתח מרשם קרב שאני שומר עליו רק מבפני שהשם שלי מופיע באותו מרשם שגם השם שלך שם. זה המרשם היחידי כי השם שלך מופיע כמעט בכל

יוסי: איזה מרשם זה, של מה?

חגי: של הקרבות באזור ירושלים, אני אראה לך אותו, שכולל את כל זה. עכשיו ניקח את הזמנים פה וגם משהו בהערכות כפי ש...

יוסי: אני מכיר את זה, זו חוברת שיצאה אחרי המלחמה

חגי: כי הפתק מתייחס לכניסה לעיר העתיקה מהצד שלנו

יוסי: כן, יש לי אותה, חוברת טובה

חגי: מה אתה כותב פה, ככה: בשש בבוקר של יום רביעי הרמטכ"ל אומר לך תרד לעיר העתיקה, זה עדיין לא אומר שיש פקודה ומי מכתר ומאיפה, אבל אח"כ יכולת לרדת גם להר ציון. שר הבטחון אומר בשש ורבע לכבוש את העיר העתיקה אבל הוא לא מוריד פקודות לחטיבות. הלאה, בשבע פיקוד המרכז "לתקוף מיד את אוגוסטה", שבע ארבעים וחמש המטכ"ל "לכבוש בהקדם את העיר העתיקה". על זה אני מתבסס שמשמונה כנראה זה הגיע לחטיבה, תיכף תראה. פיקוד מרכז ל-55, 8:45 זה שעה מאישור הרמטכ"ל אז יכול מפני שעוד לא גמרו באזור אוגוסטה, לכבוש את העיר העתיקה. מטכ"ל לפיקוד מרכז "לפרוץ מיד ולכבוש את העיר העתיקה" רק ב-

9: 30 אבל ההחלטות נופלות כבר בבוקר לכתר, להתקרב. וכמובן בצהריים שר הבטחון, הרמטכ"ל בבוקר, אני לקוח עכשיו פה לא את הצנחנים אלא גדוד 163 ב-15: 10 זה מופיע פה באיזה מרשם, פורץ דרך שער האשפות, ואני ניסתי לחשב אם באמת בשמונה עד שהם הגיעו ב-10: 00, זה אומר שלא רק גמרתי את המעמול והקפה, אלא חיכיתי וחיכיתי וחיכיתי וחיכיתי וחיכיתי וחיכיתי, לא יכול להגיד מיכאל, כי פייקס נהרג כבר, אבל אתה מחכה. אז תיכף נראה איך אנחנו מסתדרים בין בערך שמונה עד השעות הלאה, במרשם הזה, משהו טכני. אח"כ אני אעבור למשהו מפורט יותר. זה המרשם **שמה"ד** פירסם לקראת אחד הסיורים או הדיונים, וזה מרשם שמופיע. הפעם הראשונה שהמילה חגי מופיעה, זה המרשם הזה.

יוסי: (מעייין במרשם) אתה יודע לא ראיתי את המסמך הזה, מאיפה המסמך הזה מהחוברת הזו?

10: 15 זה בול מה שאני אומר

חגי: זה תואם את הטבלה שלכם

יוסי: לא רק זה, אני שמח כי זה תואם את מה שאני אומר

חגי: זה תואם כללית את השעות שכתבת

יוסי: כן, זה נכון, זו חוברת טובה.

חגי: תרצה לצלם תוכל

יוסי: כן, אני אצלם

חגי: רק אני אומר פעם אחת היה חגי ואח"כ מחקו אותו. מאחר ואני לא מאלה שמצטלמים על יד גנרלים, נשיאים, ראש ממשלה ושר, אני מאמץ, וגם לא צלמתי את השם שלי שמופיע בספר של מוטה אין את זה בבית, ופעם הראו לי את החומר שכתבו גדוד 163 הקמב"ץ שלהם היה אחראי ביהב של עובדי המדינה אחראי על הלוואות... באיזה שיחה איתו אמר לי חגי יש לי חוברת, הראה לי אותה, ושם כתוב עד שהגדוד הגיע הוא עבר במנהרה במקום ללכת ישר בכביש, זוכר מצאנו שם כותבים לא חגי אבל... מסתובב לו חופשי ומאושר, משהו כזה בערך. מוטה אמר אחרי המלחמה בערך את הביטוי הבא למרות שכל אחד דאג כמובן שהשני יופיע: "לא ירחק היום וכל שיאמר הוא כמו המכבים תארו את הר הבית, יראו הצנחנים שחררו את הר הבית, לא

יוסי: אבל הוא אמר לעשות את זה שלא יהיה כל כך צדיק

חגי: כן, יזכירו את זה ואת ההוא כל השמות... יותר מזה באירועים הראשונים של יום ירושלים תמיד הגיעו המחטים גם בטקס בגבעת התחמושת, עוד שנה ועוד שנה והגיל עולה, היה שלב ששאל אותי אליעזר "חגי, אתה רוצה להופיע?" התשובה הייתה שלילית

יוסי: למה, חגי אתה היית פונקציונר חשוב מאוד?

חגי: אני אגלה לך עוד סוד, אבל זה באופי וצריך להבין למה. כשעבדתי במשרד הפנים **הייתי...תפקידים**, פה אין לי ניסיון **ופומ???** שתי קדנציות והכנת נהלים והכנת חומר דברים כאלה, הייתי אמון על זה. הוצאתי מאות של דפים בכל מיני דברים, הקפדתי שהשם שלי לא יופיע על שום מסמך וגם לא אם משהו פרסם את זה שלא יכתוב שהנחתי

יוסי: למה?

חגי: כי כשעבדתי במה"ד והייתי מדריך בפו"מ אף פעם לא מופיע שם של מישהו. אבל פה הוספתי בצחוק ששאלו אותי למה, מה אני אגיד שאני ענו, אמרתי עכשיו אף אחד לא יבוא אלי בטענות, כתבת. עכשיו, כל אחד יכול להגיד שהוא כתב

יוסי: חבל, חבל

חגי: לא חשוב, אבל עובדה אתה רואה שלא עשיתי, את זה רק שמעתי הראתי לנכדים פעם תדעו שבכל זאת. הבנות היו כבר תלמידות ביי"ס בבכרה הן זוכרות את המלחמה, מחנה אלנבי, הפגיוז, הם הכירו שם איזה חייל בשם שובל שנהרג

יוסי: נכון, הוא עלה על מוקש בדרום העיר, בדרום על יד הר חומה

חגי: עוד סיפור פרטי, הבנות שלי התחברו עם אותם חיילים שישבו עם גיפים של משהו... החייל הנחמד הזה שהוא נהרג. לפני כשנה לא יותר, ענת החליטה לחפש באינטרנט מצאה את השם, מצאה שיש משפחה

יוסי: נכון, יש לה שני בנים

חגי: באישור של משרד הבטחון להנצחת החייל או משהו כזה, היא שאלה אם מותר לה לחפש, להתקשר. התקשרה לאותה אישה ואמרה לה נשארה לנו בבית תמונה שהצטלמנו עם שובל, אם אני יכולה לשלוח לך את התמונה. אני יודע שהיה קשר בין ??? לאלמנה. ועוד איזה סיפור שהיה בתקופה זו עכשיו, אני אקריא רק את הקטע הזה, זה מסתדר בסך הכל אם שאר הדברים: "בתשע וחצי מודיע אלון משנה גור מרחבת האינטרקונטל המשקיפה להר הבית לאמור: אל מפקדי הגדודים... בתשע וחצי זה מהמערכות... המערכה על ירושלים עוברת מספר 223, לאמור אל מפקדי הגדודים אנו עולים על העיר העתיקה אל הר הבית ולכותל המערבי. אלפי שנות היסטוריה התפלל העם היהודי לשעה זו. עם ישראל מצפה לנצחוננו, עלו והצליחו". כי פה יופיע גם הפלוגה וכו' שנכנסה אולי משאר האשפות. בהתאם להוראת המח"ט הותיר מפקד הטנקים לסיירת החטיבתית עליה הוטל להוסיף ולחסום את צומת עזריה ואף לעסוק בטיהור השטח לכיוון אבו דיס, טנק סימלי אחד ועם הנותרים נע בדרך **יריחו** ??? לכיוון גשר גת שמנים על מנת להיכנס ראשון מבעד לשאר האריות". **מספיק כללי**, יודעים שהם באו משער האריות, זה הצילומים הגדולים וכו'. "מכיוון אחר התקדמו לעבר אותו שער שניים מפלוגות גדוד 71 הסמגד סרן דן נטל עימו את פלוגה ד' לכיוון שער האשפות". תשע וחצי רק נתנו את הפקודה, זה להניח שהגיעו לשם...

יוסי: ????

חגי: כפסע היה בינם לבין שער האריות שלפתע עקף זחלם החפק החטיבתי אותם ואת הטנקים, פרץ את השער הפתוח למחצה (זה שער האריות), ונכנס ראשון לעיר העתיקה בדרכו להר הבית. לאחר שנוכח מחט 55 כי החניון הצבאי הירדני **שב** ??? ריק מאויב, דיווח בשעה 10:00 הר הבית בידנו". כלומר, אפשר לחבר את השעה הזו...

יוסי: ב-10:00 **ההם** עוד לא הגיעו לשם...

חגי: ... גם את הדיווחים של חטיבת ירושלים, מתי היא עבדה, לפי המרשם בשעה ומתי נכנסה פנימה. "סמוך לכך הגיעו כמה מלוחמי החטיבה בראשם הסמח"ט משה פלד ומ"פ א' מגדוד 71 יורם זמוש מבעד שער המוגרבים אל הכותל המערבי והניפו עליו את דגל ישראל". כלומר, הם היו על הר הבית

יוסי: ואח"כ ???...

חגי: כי אני אמרתי לך אני מצולם ממש, עוד דקה עוד דקה אחרי התמונה בשער, בכותל **שכבר** ??? דרך אגב, הרב גורן עיכב שם אירוע כי יש שם איזה קרוב משפחה שלהם שנקרא בירושלים הרב הנזיר שמאז נפילת הכותל הוא התענה והתנזר לפי הסיפורים, והוא רצה שגם הוא יזכה להיות שם. אני מתאר לי שתקיעות השופר קדמו אולי לרב הנזיר, אבל זה לקח זמן עד

שהביאו אותי. תיכף אני אגיע לחטיבת ירושלים. "אל הצנחנים שליד הכותל הצטרפו עד מהרה מכיוון האשפתות לוחמים ירושלמים". כלומר אין פה אזכור שמהצד הזה נכנסו גם צנחנים.

יוסי : נכון

חגי : שנכנסה פלוגה כתוב. "אנשי הגדוד של פייקס ז"ל מהחטיבה הירושלמית, גדוד זה עליו פיקד **התעשיון???** אלוף ברוש, נצטווה בשעה 8:00 להיות נכון לחדור לעיר העתיקה". שאלת אותי כמה פעמים אם אתה זוכר וכו', לא זכרתי זמן מדויק. "היה זה לאחר שהמח"ט אליעזר אמיתי קיבל אישור מן הפיקוד לטהר את מורדו המזרחי של הר ציון ואת סילוואט. בשלב ראשון פתחו לוחמי החי"מ שבגזרה ציר בשטח המבוקש (הרגלים האלה פתחו את הציר בשביל צר מאוד) מהר ציון לעבר מנזר הגליקנטוס שלמרגלותיו (לא מוזכר פה המלון הסילבר טאוור)....

יוסי : הוא נמצא מול הגליקנטוס ?

חגי : כן, אם הגליקנטוס הוא יותר מזרחה, צד שני של הכביש היה המלון ומעבר לכביש היה הגליקנטוס. "...לעבר מנזר הגליקנטוס שלמרגלותיו החולש על איזור שער האשפתות. מציר זה התקדמו שתי פלוגות מגדודו של סגן אלוף ברוש, סרקו את המנזר..

יוסי : אתה חיכית להם, אני מבין, הרבה זמן עד שהם באו ?

חגי : **תעשה חישוב, בין שעה לשעתיים**

יוסי : הגעת לסילבר טאוור וחיכית שהחבר'ה יגיעו

חגי : כן, זה גדוד עד שאתה מסיע אותם. הם עברו משום מה במנהרה במקום **ללון** בכביש

יוסי : הסיפור של עמוס שהוא בא עם זחלם

חגי : אני אגיד לך מה הבנתי מהסיפור של עמוס, לא שהוא היה שם, לא את זה אני הבנתי. אני הבנתי מעמוס את הרעיון שכאלו, כמו הסיפור של מבצע עובדה באילת, מי הגיע קודם לאום רשרש, חטיבת הפלמח או חטיבת גולני שירדה, מי הראשון שתוקע את הדגל. אני כבר גומר את זה, **שיטקלום???** יגידו שסרקו את המנזר ב-15:10, דהיינו, שלושים דקות לאחר הפריצה לשער האריות, נכנסו לעיר העתיקה דרך שער האשפתות, ועוד אחת הפלגות פונה לעבר הרובע היהודי, זה של אלי קיידר, "...אל הרובע היהודי מערבה וחותרת לעבר שער יפו, נמשכו אנשי הפלוגה השניה כמגנט אל הכותל המערבי אליו הגיע גם סגן הרמטכ"ל והרב גורן..." וכו' וכו'. תיכף נראה, הסיפור אח"כ כניעת העיר העתיקה, ב-15:10 בערך התייצבו...
יוסי : זה כבר לא לעינינו.

חגי : **אני חוזר כי זה לא היה ברור. בבוקר יום רביעי אינני זוכר שעה מדויקת, כנראה שאולי לא היה מענה במכשיר האלחוט להוראה לגדוד 163 לבצע את המשימה שמוזכרת פה. ואני נשלחת לגדוד להניע אותם, להעביר אצלם את הפקודה ולדרבן שיצאו. ואמרתי לך שהגדוד הזה שנלחם בפרוזדור ירושלים בקרב קשה באבו טור, דווקא הוא בפעם השלישית הטילו עליו שוב את המשימה, התברר שהמגד, הסמגד וחלק מקציני המטה היו בבית של הסמגד אכלו ארוחת בוקר בבית הכרם. אז כמובן אתה מגיע קודם כל לחניון של הגדוד בעמק ציון, ואז אמרתי להם תשמעו בשלב הזה אני אסע להר ציון אני **???** **תצפית**, נראה מה שניתן לראות עד שהגדוד **???**, אני אין לי מה לעשות פה איתכם. והיה שקט מכיוון הר ציון, ואז עליתי ישר עם הרכב בכביש שעולה למעלה, ושם נפגשתי עם החיילים שהיו בעמדה באחד הביניינים שהיו בקו העירוני. אני זוכר כללי שהם אמרו לי שקט בצד השני, לא נראית כל תנועה. כי לפי החומר שלכם בלילה הייתה הוראה להתפנות. ואז ראינו שמה שביל צר מאוד, פחות מחצי מטר מעריך, אני חושב שאדם אחד כנראה**

הלך בו כמה פעמים או כמה אנשים הלכו בו, כבודדים אחד אחרי השני. בשביל הזה עברנו וראינו את המוצב הירדני, את המאהל הקטן שלהם, ריק ומוסדר לחלוטין.

יוסי: בין הר ציון הישראלי לבין הר ציון הירדני, לא היתה שום בעיה לעבור...

יוסי: החלפה לקלטת מס' 3 - "חגי חפץ, צד 3, המשך חוזרים לסיפור הר ציון"

חגי: כאמור עברנו לשטח שהיה מוחזק בידי הירדני במשעול הצר הזה שהוא לא היה מבוקש. ראינו שהמאהל הירדני שמה אין בו נפש חיה והכל מסודר טיפוטפ עשה רושם שכבר מזמן אין שם חיילים. הייתה הערכה עם קבוצת החיילים שהייתה איתי ועם אותו נציג המבצעים של החטיבה אשר, שאולי החיילים מתחבאים באיזה שהוא מקום, ואז הסתכלנו שמה במגורי הנזירים, נדמה לי שנכנסו גם למנזר. בשלב מסוים ראינו שהשער של המלון, שער ברזל, סגור, דפקנו אף אחד לא ענה לנו. החיילים אמרו בטח מתחבאים, ואז נזרק רימון והדלת נפתחה, וכשנכנסו פנימה, לא היה אף אחד. במרתף הייתה קבוצה תחילה שתי נשים עם ידיים למעלה, אחריהם שתי בנות עם ידיים למעלה, ורק בסוף שני גברים צעירים, לא הספקנו לשאול שאלות, אחת מהן פנתה אלינו בעברית עם שלום ואם אנו מכירים את הממונה רפי לוי, ואז התגלגלה השיחה, ואז היא הציגה שזה אחותה, הגברת הזו, איבון עצמה, הייתה נשואה לישראלי היא גרה במושב הישראלי ובשלב מסוים...

יוסי: ערבייה נוצריה...

חגי: שהייתה נשואה ליהודי, היו לה שני בנים ובשלב מסוים נדמה לי כשהבנים התבגרו ונסעו לארה"ב היא התגרשה מאותו בעל יהודי, היא חזרה למלון לעזור לאחותה שהיה לה...רווקה...הייתה אז כנראה אלמנה. ואז הכרנו שמה את שתי הבנות רימה ורימונה ואת שני הבנים את צ'ארלי ואת אכרם. כל זה אני מספר כדי כמה זמן לקח עד שהגדוד בא. והראו לנו שהשולחן מלא הזמנות לחתונה והמלחמה הפתיעה אותם והם התחבאו, ואין אף חייל שם, והציעו לנו קפה, כל זה כדי לחכות לגדוד, והחיילים אמרו אל תגעו, ישימו רעל. אני מבין את החיילים, אתה פוגש אישה שמספרת לך על בריות שהיא מכירה מירושלים, אתה רואה באמת את ההזמנות של החתונה על הזה.. החיילים היו צעירים. עכשיו נדמה לי שבחלק מהמקרים שיצאנו והסתכלנו החוצה לכיוון שער האשפות נדמה לי שאני כן זוכר תנועה של כוח, 20-30 משהו כזה שנראו לי חיילים שלנו, שהלכו על הכביש שמוביל לשער האשפות.

יוסי: איפה הייתם ומה ראיתם?

חגי: אני הייתי באזור של המלון, די מוגבהה מעל למנזר אפילו.

יוסי: אז איפה ראיתם את החיילים?

חגי: אם זה שער האשפות פה והם באו מהצד הזה שזה המשך

יוסי: כלומר, אתה ראית אותם לאורך האגף הדרומי של הר הבית

חגי: כן, בדיוק, עוד לפני שהגיעו לשער האשפות, לא זוכר אם ראיתי אותם נכנסים. עכשיו לך תדע אם באותו רגע דיברתי עם משהו, עברתי למקום שונה, אבל אני זוכר בדמיון...

יוסי: איך בתמונה חיילים יהודים הולכים מתחת להר הבית

חגי: כן, יצאנו...לא ראיתי את הכניסה לשער האשפות וכמעט לא היו באמת גם יריות, נשמעו יריות בודדות. וכשהגדוד הגיע, ואת זה אפשר יהיה למצוא בחוברת הקטנה הרי אתה יודע בדיוק איפה נפגשנו, הלכנו מסודר, די **מכונס** אבל לכיוון שער האשפות כי באמת לא היו יריות. ואז נכנסו פנימה, אני לא עם אלה שהלכו עם אלי קיידר, אני אחרי בטח דקה או שתיים שעמדנו שם, פניתי לכיוון הכותל

יוסי : באת לשמה ושם כבר המהומה הגדולה

חגי : כן, זה התמונות שראית יש הוכחה מישהו צילם שם כש... כי וודאי לא נשארתי שם ששר הבטחון הגיע, אני מניח שבשלב מסויים עזבתי. ספרים שמתארים חלק מהנושא שהזכרתי אותם. קוראים לזה "צבא נולד" שכמו שאמרת הוא מתייחס לתקופה...

יוסי : אה...כן, הסתכלתי בו בספריה

חגי : ואז אמרתי לך ששמה....

יוסי : ספר מצוין אבל מוקדם מידי

חגי : בסדר, תראה זה הפתק שנתת לי אז את הטלפון, רשמתי אז את כל העמודים שיש התייחסות לירושלים לעבור, ואמרתי לך שראיתי משהו שלא נתקלתי בו ולהשתלט על שטחים שמופיעים בתוכנית החלוקה, חוץ מהנושא של ההגנה. פה זה שני...??? ההתרחשות של וילנאי על כל ההיסטוריה של ירושלים

יוסי : מוכר, משה נתן, מוכר

חגי : חוברת משה נתן הוא גם מתייחס קצת לנושא הכניסה, אבל עיקר הסיפור שלו מתרכז על אלי קידר. על הר הצופים אין פה בעיות של אסטרטגיות ותקופת בטחון יוסי : זה ספר של...

חגי : מרדכי גילת, פה תמונה ...??? של עתיקות...אריק יוגב...

יוסי : אהה...תודה רבה...איזה איש נחמד הוא היה

חגי : אבל פה אין דברים....????? ירושלים לנצח..

יוסי : ספר נורא...

חגי : מתייחס יותר לחטיבת הצנחנים זה צעירים יותר וזה היה קרוב לששת הימים, בטח כמוך וכמו אחרים, פה ושם הוזמנתי להרצות ואז הכנתי סט שקפים שמור ואת המפה של הימים ההם, של החלוקה

יוסי : יופי. את הספר הזה ראיתי

חגי : ונדמה לי שיש דברים שעד היום לא מדברים עליהם...

יוסי : לא, אני חושב, בארכיון צה"ל שבו עבדתי, יום אחד אני אראה לך את הנתונים אני אביא את המחשב הנייד שלי, כל הסיפורים על כל הסליקים....

חגי : אני מאלה שאומרים ככה : האמת זה דבר חשוב, ובהחלט צריך שיהיה רישום ושישאלו אנשים מה בדיוק היה, ואגדה פה ושם, אבל בעקרון צריך, כדי לתקן דברים ולדעת יוסי : ??? אחרי 50 שנה

חגי : לא, אני אספר פה סיפור, הראית לך פה את המלך האחרון בהר הצופים מנחם שרפמן ז"ל, הוא סיפר לי שמהו מאנשי השומר נפטר ואבא שלו היה באותו הלוויה ופגש שמה את הורביץ הזקן וביניהם התפתחה שיחה. כנראה ששרפמן אמר לו אתה יודע מה נשארנו רק שנינו, מה דעתך שנספר את האמת על יוסף טרומפלדור. אמר לו נחום הורביץ, נדמה לי שזה היה השם שלו, אתה יודע כמה שנים כולם מתחנכים על הסיפור הזה, כל דורות הנוער, כולם מאמינים שטוב למות בעד ארצנו, תשאיר את זה

יוסי : למיטב דעתי זה לא נכון, הם לא היו שם

חגי : מתגלגל עכשיו שקשור לרקע שלי בזכרון, הסיפור של שרה אהרונסון מי כן יודע איך חקרו אותה, מי יודע בדיוק...

יוסי : כן, יש שם בלאגן גדול

חגי: בדיוק, יודעים, אז גם שמה שעלו הרבה זכרונות חלק מתח ביקורת, אבל מהדור הצעיר משהו שאמר לאבא שלו מהמשפחות הוותיקות, תשאיר את הסיפור הזה, יש שרה גיבורת נילי, יש שלהבת נילי, יש פה עוד ספר... כלומר אתה יכול להשאיר גם אגדות. גם בספר על הר הצופים, גלעד וחבריו בעצמם מספרים שהיו אגדות, שאנו הולכים לראות סרטים בעיר העתיקה, סיפרו את זה על ה-101 שהם הולכים לראות סרטים, ושיש שיירות של חמורים שמגיעות להר הצופים כי בכל זאת היה נשק מסוים שאף אחד לא ידע עליו שהגיע להר הצופים, חלק היה שם בית מלאכה לנושא ביצורים

יוסי: כן, כן

חגי: אז אני אומר, מי שצריך צריך לדעת באמת את האמת, אבל אתה יכול להשאיר את הדברים. אני מקבל את מה שמוטה אמר לא ירחק היום שיגידו שאתה... חלק מהדור הצעיר יגידו יוסי... יוסי: לא, אני מסכים איתך. אבל צריך כשקורה דבר חשוב צריך להתייחס אליו בכובד ראש. חגי: ???... (חגי מדבר חלש ממש לא ניתן להבין אותו) אימא שלי סיפרה לנו סיפורים על שרה אהרונסון, אני לא בטוח שהיא ראתה במו עיניה, אבל מתגלגלים סיפורים. אבל מי שעושה עבודה, צריך לעשות.

יוסי: תודה רבה, אני אביא לך את החוברת, אני אצלם. מדהים אותי מאיפה זה מגיע, אין לזה זיהוי, זה מפה לדעתך

חגי: לא, בדקתי, אבל זה יצא ממה"ד

יוסי: ??? סמך מתוך מסמך צבאי פופר

חגי: זה מה"ד הוציא, מידי פעם הוציא דפים כאלה לקראת דיונים לקראת סיורים.

יוסי: ??? מחמאה

חגי: לא, כי חלק מהדברים.. הירידה שלכם לארמון הנציב ולמטה לפעמון לכיוון רמת רחל יוסי: נכון, יופי. חגי היה מאוד מעניין אני מאוד מודה לך.